

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נח, בדר"ח מרחשון, ה'תשכ"ז

חלק א – יו"ל לש"פ נח, ד' מרחשון, ה'תשע"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה

שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נח, ד' מרחשון הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ נח ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה (חלק שני ייצא-לאור אי"ה לש"פ לך לך).

*

בתור הוספה — כתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכניסם עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ט תשרי, ה'תשע"ג
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2012 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5773 • 2012

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת ש"פ נח, בדר"ח מרחשון, ה'תשכ"ז.

בלתי מוגה

א. דובר לעיל¹ שבמוצאי שמחת־תורה מתחיל הענין ד'ויעקב הלך לדרכו'², וכפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר³, שבליובאוויטש נהגו להכריז במוצאי שמח"ת: "ויעקב הלך לדרכו".

וענין זה מהוה נתינת כח על כל השנה כולה — שההנהגה במשך כל השנה כולה תהי' בדוגמת אופן ההנהגה של חודש תשרי.

ובהקדמה — שמצינו כן בכל הימים טובים, שנוסף על ענינם מצד עצמם (באופן של העלאה כו'), יש בהם גם נתינת כח והכנה לימים שלאחריהם.

וכמו בראש השנה, כידוע הדיוק⁴ שנקרא בשם "ראש", להיותו בדוגמת הראש שכולל וממשיך את החיות של כל האברים, וכמו"כ ר"ה כולל וממשיך חיות בכל ימי השנה; וכן ראש חודש, שכולל וממשיך חיות בכל ימי החודש; ועד"ז ביום השבת, שנוסף לכך שבו מתעלים ימי השבוע שלפנ"ז, הנה "מיני' מתברכין כולהו יומין"⁵, כל ימי השבוע שלאח"ז.

וכן הוא בכל יו"ט, שממנו נמשך חיות על הימים שלאח"ז — הן בנוגע לכללות ענינו של היו"ט המשותף לכל הימים טובים, כמו הענין ד"מועדים לשמחה"⁶, שנמשך עד להיו"ט שלאחריו שבו תהי' עוה"פ העלי' לרגל⁷; והן בנוגע לענינו המיוחד של כל יו"ט בפ"ע, שנמשך עד ליו"ט זה בשנה הבאה.

[ובפרטיות: חג הפסח, חג המצות — שהוא כנגד אברהם — ענינו הוא ענין האמונה, וכן הענין דגמילות חסדים. וחג השבועות, כנגד יצחק — ענין העבודה. וחג הסוכות, כנגד יעקב — ענין התורה⁸.

ולפעמים מבואר⁹ שענינם של ג' הימים טובים קשור עם ג' הענינים

(1) שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון
(התוועדות ב) סל"א; סמ"ה (לעיל ע' 206;
218).
(2) ויצא לב, ב.
(3) אג"ק שלו ח"א ע' קצד. וראה סה"ש
תרצ"ו ע' 43. וש"נ.
(4) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך.
ובכ"מ.
(5) זח"ב סג, ב. פח, א.
(6) נוסח התפלה וקידוש דיו"ט.
(7) ראה גם לקו"ת ברכה צח, ב.
(8) ראה זח"ג רנז, ריש ע"ב. טואו"ח
סוסי"ז.
(9) אוה"ת ויצא (כרך ה) תתסד, רע"א.

דכסף שטר וביאה שעל ידם נקנית האשה¹⁰, זו כנס"י, לבעלה, זה הקב"ה ("אין איש אלא הקב"ה"¹¹): חג הפסח — כסף, חג השבועות — שטר (שזוהי התורה), וחג הסוכות — ביאה (ענינו של יעקב, ש"מטתו שלימה"¹²).

וזהו גם הענין ד'ויעקב הלך לדרכו' שבמוצאי שמח"ת (שאז הולך יהודי לדרכו בעבודת כל השנה כולה) — שזוהי הנתינת כח שגם בהיותו ב'דרכו' במשך כל השנה, יהי' במעמד ומצב המתאים לחודש תשרי, עד לסיומו ב'זמן שמחתנו', שממנו נמשכת שמחה על כל השנה כולה, והרי ענין השמחה הוא (לא דבר טפל, אלא) ענין עיקרי בעבודת ה', כמ"ש¹³ "תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", כמבואר בכתבי האריז"ל ומובא בקיצור בתניא¹⁴.

ב. וענין זה ישנו גם בקביעות שנה זו — שמוצאי שמח"ת הוא יום השבת:

בקביעות כזו, לא יוצאים במוצאי שמח"ת לעבודה ומלאכה של כל השנה כולה, שהרי יום השבת אסור במלאכה, ועוד יותר מאשר יו"ט. ואעפ"כ, ישנו גם אז הענין ד'ויעקב הלך לדרכו' — שהרי ביום השבת ישנם כמה עניני תומ"צ שאינם ביו"ט, כך, שישנו ענין ההליכה ("ויעקב הלך לדרכו") לעבודה אחרת, אלא שאינה עבודה של חול, כי אם עבודה של קדושה.

ולדוגמא — בעבודת ביהמ"ק, שביום השבת הנה לא זו בלבד שמותר להקריב התמידים, אלא יש חיוב להקריבם, והיינו, שזהו חלק מעבודת יום השבת.

ובנוגע לעניני העבודה של יום השבת — שמתחילים לאחרי היו"ט, ע"י ההפסק דקבלת שבת — ישנו הענין ד'ויעקב הלך לדרכו', להמשיך בהם את ענינו של חודש תשרי, עד לענין השמחה.

ג. ובנוגע לעניננו:

בין האורחים שהגיעו לכאן לחודש תשרי, ישנם כאלו שמסיבות שונות נמצאים עדיין כאן, ועדיין לא הי' אצלם הענין ד'ויעקב הלך לדרכו'.

13) תבוא כח, מז.

10) ריש קידושין.

14) פכ"ו. וראה הנסמך ב"מ"מ, הגהות

11) סוטה מב, ריש ע"ב. וש"נ.

12) ויק"ר פל"ו, ה. פרש"י ויחי מז, לא. והערות קצרות לשם (ע' קסא).

וע"פ המדובר כמ"פ¹⁵ בנוגע לענין המעשה, שעם היותו דבר חיצוני, הרי זה פועל גם בפנימיות, כמובן מהמבואר בתניא¹⁶ בפירוש מארז"ל¹⁷ "הכל לפי רוב המעשה", שקאי על מעשה הצדקה ש"נעשית בפעמים רבות כו'", "כדי לזכך את הנפש ע"י ריבוי המעשה" — מובן שכן הוא גם בנדר"ד, שהסיבה החיצונית שנמצאים כאן, פועלת גם בפנימיות הענין (שהרי "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו"¹⁸), כך, שאצלם יתחיל הענין ד"ויעקב הלך לדרכו" שבמוצאי שמח"ת משך זמן לאח"כ¹⁹ — כאשר יסעו לדרכם, ואילו עד אז, עדיין נמשך אצלם ענינו של חודש תשרי, כך, שאצלם הרי זה עדיין שמחת-תורה...

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף בבת-שחוק: וכמו בפשטות הענינים, שבמשך כל הזמן שנמצאים כאן (קודם שנוסעים לדרכם), נמצאים הם במעמד ומצב של טלטול הדרך ("זיי וואַלגען זיך"), מבלי לאכול ולישון כדבעי...].

וכיון שאלו שהגיעו לזמן קצר ונמצאים עדיין כאן הם "ציבור", הנה העובדה שאצלם הרי זה עדיין שמח"ת, פועלת גם על אלו שבסביבתם הנמצאים כאן במשך כל הזמן.

וכמדובר כמ"פ אודות הפתגם²⁰ "ארום ים איז טרוקען", והיינו, שאף שקצה הים אינו עמוק כ"כ, הרי היובש שמסביבו גדול ביותר, ועד באין ערוך, שכן הוא גם ברוחניות הענינים כו'²¹ — שלכן יש מעלה יתירה אצל אלו שהגיעו לכאן לזמן קצר לגבי אלו שנמצאים כאן במשך כל הזמן,

וכאמור, שאצלם נמשך הענין דשמח"ת משך זמן ארוך יותר, וע"י שמחה זו פועלים הם גם על אלו שנמצאים כאן כל הזמן, ואפילו על אלו שישנים... ובלשון הרמב"ם²²: "אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק כו'" — להקיץ אותם משינתם ותרדמתם מצד הגוף ונה"ב כו'.

וכאמור, שלאח"ז ממשיכים שמחה זו על כל השנה כולה, שתהי' באופן של שמחה, ועי"ז יתוסף גם בשנת אורה, שנת הצלחה ושנת ברכה,

(15) ראה גם תו"מ חכ"ט ע' 42 ואילך. (19) ראה גם תו"מ שם ע' 190 ואילך.
 (20) "מבוא" לקונטרס ומעין ע' 25. סה"ש וש"נ.
 (16) אגה"ק סכ"א.
 (17) אבות פ"ג מט"ו.
 (18) ע"ז ג, סע"א.
 (21) ראה גם לקו"ת בלק סז, סע"ד ואילך.
 (22) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

בכני חיי ומזוני ובכולם רויחי, בטוב הנראה והנגלה, למטה מעשרה טפחים.

* * *

ד. האמור לעיל שייך גם לפרשת השבוע — פרשת נח:

איתא במדרש²³ שכאשר נח יצא מן התיבה, אזי "ראה עולם חדש", בנוגע לכל פרטי הענינים דדומם צומח חי ומדבר, וממנו "הושתת העולם"²⁴ באופן ד"לשבת יצרה"²⁵ (שזוהי מעלת עולם התיקון לגבי עולם התהו — "לא (ל)תוהו בראה (אלא) לשבת יצרה"); וכל זה הי' לאחרי ההכנה של ארבעים ימי המבול.

ודוגמתו בסיומו של חודש תשרי — שאז נעשה הענין ד"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"²⁶, "השמים החדשים והארץ החדשה"²⁷; וענין זה בא לאחרי ההכנה של הארבעים יום מר"ח אלול עד יוהכ"פ (שהם בדוגמת ארבעים ימי המבול²⁸), כולל גם חג הסוכות, שמע"צ ושמח"ת, "ליום חגיגו"²⁹, שאז מתגלים הענינים שהיו תחילה "בכסה"²⁹.

וכאמור לעיל, שכאשר יוצאים לעבודה של כל השנה כולה, "ויעקב הלך לדרכו", צריך להמשיך בה את ענינו של חודש תשרי, עד לשמח"ת, שמצות היום היא בשמחה³⁰, ניגון וריקוד כו', והרי שמחה פורצת גדר³¹, שמבטלת כל המדידות וההגבלות (כפי שרואים במוחש באיש החסד, שבעת השמחה משפיע חסד בלי הגבלה), מצד הגילוי של עצם הנפש כו', ואעפ"כ, הרי זה נמשך בעבודה של כל השנה כולה בעניני התומ"צ כפי שבאים בהתחלקות לפרטי פרטים דזמן ומקום, עם כל המדידות וההגבלות והדקדוקים שבעניני המצוות (כמבואר באגה"ק³²).

וגם ענין השמחה קשור עם פרשת נח — כי, ענינו של נח ע"פ קבלה הוא — כשמו — מלשון "נייחא דרוחא"³³, שקשור גם עם ענין

23	ב"ר פרשתנו פ"ל, ח.	29	תהלים פא, ד. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג ואילך. ובכ"מ.
24	ראה ב"ר פל"ו, א.	30	ראה לעיל ריש ע' 152. וש"נ.
25	ישע"י מה, יח. וראה פרש"י פרשתנו ח, טז.	31	ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.
26	בראשית א, א.	32	ס"י (קטו, א).
27	ישע"י סו, כב. — בהפטרת שבת ר"ח.	33	זח"א פרשתנו ע, א. וראה תו"א ריש פרשתנו. ובכ"מ.
28	ראה מאמר אדה"ז הקצרים ע' תקז.		

השמחה, והיינו, שנח פעל והמשיך בעולם ענין השמחה, ע"ד המשכת ענין השמחה משמחת על כל השנה כולה.

ה. ויש להוסיף בביאור הקשר והשייכות של ענין השמחה לפרשת

נח:

ידוע³⁴ שתיבת נח קשורה עם ספירת הבינה, עלמא דחירותא³⁵, שלכן הי' בתיבה מעמד ומצב של חירות — "לא ירעו ולא ישחיתו"³⁶. וזהו גם ענין השמחה שבכללות הימים טובים שנקראים "מועדים לשמחה", ובפרט בחג הסוכות [שמתחיל ביום חמשה עשר לחודש תשרי, וענין זה קשור עם מ"ש³⁷ גבי מי נח "חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים גו"³⁸] שנקרא "זמן שמחתנו" — כידוע שענין השמחה קשור עם ספירת הבינה³⁹. ולכן יש גם ביו"ט ענין החירות (ענינה של ספירת הבינה, "עלמא דחירותא") — כפי שהדבר מתבטא בהענין ד"כל ישראל חברים"⁴⁰.

ומזה באים לענין החירות דלעתיד לבוא, שעז"נ³⁶ "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", שזהו המעמד ומצב דלעתיד לבוא שיהי' ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר (בהתחלת הענין) "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה"⁴¹.

והסדר בזה — שתחילה צריך להיות הענין ד"לא ירעו ולא ישחיתו" כפי שהי' בתיבת נח, ולאחרי כן כפי שישנו בכל יו"ט; ועי"ז יכולים לבוא להענין ד"לא ירעו ולא ישחיתו גו"³⁶ כפי שיהי' לעתיד לבוא — באופן נעלה יותר באין ערוך, שהרי עכשיו הרי זה רק בזמנים מיוחדים ובמקומות מיוחדים, ואילו לעת"ל יהי' זה בכל אחד ואחד, בכל זמן ובכל מקום, כיון שאז יקויים היעוד "מלאה הארץ דעה את הו' כמים לים מכסים", והיינו, שאף שגם לעת"ל יהיו חילוקי מדרגות, "למקטנם ועד גדולם"⁴², אבל אעפ"כ, בגלוי יהי' אצל כולם הענין ד"כמים לים מכסים". ולהעיר, שגם בתיבת נח הי' הענין ד"כמים לים מכסים", והיינו, שביחד עם ענין ההתחלקות שהי' בתיבה, כמ"ש "קנים (מדורים מדורים)

34) ראה אוה"ת פרשתנו (כרך ג) תרסט, א ואילך. וש"נ.
 35) ראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, ב. וש"נ.
 36) ישעי' יא, ט.
 37) פרשתנו ז, כ.
 38) ראה אוה"ת על סידור ע' לט. וש"נ.
 39) ישעי' שם, א.
 40) ירמי' לא, לג.
 41) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. וש"נ.
 42) ע"פ ס' שופטים כ, יא. וראה חגיגה כו, א. ירושלמי שם פ"ג סה"ו. תניא אגה"ק סוסכ"ב.

תעשה את התיבה"⁴³, בכל א' מג' העליות ד"תחתיים שניים ושלשיים"⁴⁴ (כמבואר במדרש⁴⁵ כל פרטי החילוקים שהיו בתיבה), הנה בגלוי היו מי המבול באופן ד"כמים לים מכסים"; אלא שגם הענין ד"כמים לים מכסים" יהי' לעתיד לבוא באופן נעלה יותר באין ערוך.

וכל זה יכולים לפעול גם עתה, ואין הדבר תלוי אלא בעבודתו של כל אחד מישראל, שבירו נמצא ה"מפתח" לכך,

— ובלשון הרמב"ם²²: "צריך כל אדם שיראה עצמו .. וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב .. עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה" —

עיי'ז שהנהגתו תהי' באופן ד"מלאה גו' דעה את הוי' כמים לים מכסים", והיינו, שבגלוי רואים אצלו רק את מי התורה, שזוהי עיקר מציאותו (אף שבהעלם ישנם גם כל פרטי עניניו במחשבה דיבור ומעשה, "כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁴⁶ ו"בכל דרכיך דעהו"⁴⁷), ואז עוזר לו הקב"ה שה"מים רבים" דטרדות הפרנסה כו' לא יבלבלו אותו⁴⁸, ועד שנעשה מעמד ומצב ש"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי".

ו. וכללות ענין החירות קשור עם ענין השמחה:

כיון שענין הגלות הוא מצד העדר השמחה, כמ"ש¹³ "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב (אזי) ועבדת את אויבך גו'", הרי מובן, שהתיקון לזה הוא ע"י ענין השמחה, ולכן הרי זה ענין עיקרי, כיון שעיי'ז פועלים את הגאולה.

וכמדובר בשמח"ת⁴⁹ אודות סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁰, שכאשר הצמח-צדק ביקר אצל אנשי החיל מבנ"י ב"קרְאָנְשְטָט", אמרו לו אנשי החיל, שכדי לכבוש עיר צריך לילך עם "מאַרש" של שמחה. ועד"ז גם בנוגע לענין הגאולה — שפועלים זאת ע"י שמחה דוקא.

ולהעיר, שהצ"צ עצמו דיבר אז אודות דמעות מכבסות⁵¹, שזהו ענין של היפך השמחה, ואעפ"כ מדגיש כ"ק מו"ח אדמו"ר את דברי אנשי החיל ע"ד הצורך בענין השמחה דוקא, כי, בנוגע לאנשי החיל צריך להיות רק ענין השמחה, ועיי'ז יפעלו הכיבוש כו', משא"כ ה"מפקד"

(43 פרשתנו יד, (ובפרש"י).

(44 שם, טז.

(45 ב"ר פרשתנו פל"א, יא.

(46 אבות פ"ב מ"ב.

(47 משלי ג, ו.

(48 ראה תו"א שבהערה 33.

(49 שיחת ליל שמח"ת ס"ט (לעיל ע'

131 ואילך).

(50 סה"ש תש"ה ע' 3.

(51 ראה זח"ג עה, ב. ר"ח שער התשובה

פ"ה.

("גענערצאל"), שידוע בשעת מעשה את קושי המצב כו', אלא שביחד עם זה צריך להיות אצלו גם ענין השמחה, בידעו שדוקא עי"ז יהי הנצחון. ועד"ז צריך להיות אצל כל אחד מעמד ומצב ש"חדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא ובכ"י תקיעא בלבאי מסטרא דא"⁵². ואף שמבואר בתניא⁵³ שלא כל מוחא סביל דא שיהיו ב' הענינים דחדוה ובכ"י בבת אחת, ולכן יש צורך שב' ענינים אלו יהיו בזמנים שונים — הנה כל זה הוא רק מצד הבנה והשגה, אבל מצד קבלת עול יכולים להיות ב' הענינים בבת אחת. ובכל אופן, דורשים מכל אחד שיהי אצלו ענין השמחה, כיון שדוקא עי"ז יכולים לפעול את ענין הגאולה.

ז. אמנם, עדיין יכול להתערב היצה"ר ולבלבל עם ענינים של עצבות.

אך ידוע הפתגם⁵⁴ שאמר אדמו"ר האמצעי בנערותו: כתיב⁵⁵ "עצביהם כסף וזהב", והיינו, שסיבת העצבות ("עצביהם" מלשון עצבות) היא בגלל שמונחים בענינים של כסף וזהב...

וכיון שזהו ענין שנאמר ע"י רבותינו נשיאינו, הרי זו הוראה ונתנית כח, שכאשר יהודי בא לידי עצבות, עליו להתבונן מהי סיבת העצבות, האם היא מצד ענינים של כסף וזהב וכיו"ב, ועי"ז תתבטל העצבות, ויבוא לידי שמחה.

ובפשטות: כיון ש"הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים"⁵⁶, ו"כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים"⁵⁷, הרי מובן, שכל הענינים הקשורים עם כסף וזהב אינם בידו, אלא הם "בידי שמים", וא"כ, גם כאשר עושה חשבון שמצד מעמדו ומצבו הי' צריך להיות לו יותר כסף וזהב, אין לו מה להיות בעצבות מזה, שהרי העצבות לא תועיל מאומה,

ואדרבה: העצבות תפעל אצלו כיוון בכל האברים והכחות והחושים, במחשבה דיבור ומעשה כו', וכיוון זה יפעל ח"ו גם למעלה, כדאייתא בזהר⁵⁸ שהנהגה מלמעלה ("מלעילא") היא בדוגמת ("כגוונא") ההנהגה מלמטה ("מתתא"), "כמים הפנים לפנים גוי"⁵⁹, כך, שגם

(52) זח"ג עה, א — הובא בתניא פל"ד.
 אגה"ת רפי"א.
 (53) אגה"ת פ"י.
 (54) לקו"ד ח"א קע, ב ואילך. סה"ש
 תש"ה ע' 108.
 (55) תהלים קטו, ד.
 (56) ברכות לג, ב. וש"נ.
 (57) ביצה טז, רע"א.
 (58) ח"ב קפד, ב.
 (59) משלי כז, יט.

ההמשכה מלמעלה למטה תהי' באופן של כיווץ ח"ו, הן ברוחניות והן בגשמיות,

ודוקא ע"י השמחה פועלים שגם ההנהגה מלמעלה תהי' מתוך שמחה, ועי"ז יומשכו למטה חסדים גלויים, הן בענינים רוחניים והן בענינים גשמיים.

ח. ונקודת הענין — שכללות העבודה צריכה להיות מתוך שמחה, הן שמחה של תורה — שתפעל הוספה בלימוד התורה שיהי' באופן של ריבוי והרחבה, "ואתהלכה ברחבה"⁶⁰,

וע"י הריבוי וההרחבה בתורה יומשך ריבוי והרחבה גם בעניני העולם (וכמבואר בזהר⁶¹ שע"י ההוספה והחידוש בתורה נעשים "השמים החדשים והארץ החדשה"), שיומשכו "מידו המלאה הפתוחה הקדושה (וגם "הגדושה"⁶², יותר גם מ"מלאה") והרחבה"⁶³,

והן שמחה של מצוה — שתפעל הוספה בקיום המצוות בהידור, ושמחה זו תפרוץ את כל הגדרים,

כולל ובמיוחד בנוגע לאלו שנמצאים במיצר ושבי', בית האסורים וכו', ככל השמות שנקראו לה... — שהשמחה תפרוץ את הגדרים, ותפעל חופש לאסירים שיצאו מן המיצר אל המרחב,

ובפרט כאשר מדובר (לא רק אודות יחיד, אלא) אודות ציבור — שהרי ידועה קושיית החוקרים⁶⁴: איך יתכן שלפעמים רואים שישנו הענין ד"בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו גו"⁶⁵, ואעפ"כ לא רואים את היעודים ד"ונתתי גשמיכם בעתם וגו'"? ותירוצם, שכאשר מדובר אודות יחיד, אזי יכול להיות שקיום היעוד לא יהי' בגלוי; אבל כאשר מדובר אודות ציבור, הרי זה מוכרח להיות בגלוי. ועד"ז בנוגע לפריצת גדר ע"י השמחה, שבנוגע לציבור צ"ל פריצת הגדר בגלוי, כך שבודאי יצאו כולם מן המיצר אל המרחב,

ועד לכללות הענין ד"ישמח ישראל בעושיו"⁶⁶ ו"ישמח הוי' במעשיו"⁶⁷,

60 תהלים קיט, מה. חדא"ג מהרש"א קידושין לט, ב. ועוד.
61 ח"א ד, ב ואילך. 65 ר"פ בחוקותי.
62 ראה תו"מ חכ"ג ע' 244. וש"נ. 66 תהלים קמט, ב.
63 ברכה הג' דברהמ"ז. 67 שם קד, לא. וראה לקו"ת שבעה
64 ראה שו"ת הרדב"ז ח"ג סי' א'סג. 39.

והרי "ישמח אותיות משיח"⁶⁸ — יבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

* * *

ט. בהמשך להמדובר לעיל בענין "ויעקב הלך לדרכו", שצריך להמשיך את עניני חודש תשרי על כל השנה כולה, יש להוסיף גם לאידך גיסא, שבמשך כל השנה צריך להיות ענין של געגועים לימי חודש תשרי.

והענין בזה:

במשך כל השנה כולה יוצא יהודי לעולם ומתעסק בעניני העולם, אשר, גם בהיותם אצלו באופן ש"בכל דרכיך דעהו"⁴⁷, הרי עדיין אינם נקראים "חפצי שמים". ומה גם שיש צורך בריבוי יגיעה כדי לפעול בעצמו הענין ד"בכל דרכיך דעהו", ולא עוד אלא שאפילו בנוגע לענין ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁴⁶ שלמטה מהענין ד"בכל דרכיך דעהו"⁶⁹, יש צורך בריבוי יגיעה, ובפרט בהתחלת העבודה, שאז בודאי יש צורך בריבוי יגיעה אפילו על הענין ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים".

ולעומת זאת, במשך חודש תשרי לא מתעסק יהודי עם עניני העולם, אלא עם עניני קדושה, והיינו, שגם הענינים הגשמיים שעוסק בהם הם כמו אתרוג וסוכה שנעשים עניני קדושה ומצוה.

וכמודגש במיוחד בנוגע ליוהכ"פ — שעז"נ "לחיותם ברעב"⁷⁰, ש"החיות שלהם הוא מבחי' הרעב גופא כו"⁷¹.

ועד"ז בנוגע לראש-השנה — שענינו הוא הכרת המלך, "תמליכוני עליכם"⁷², והרי זה בדוגמת ענין המלוכה למטה, שמציאותו של המלך היא המציאות של כל העם וכל אשר להם (לא רק מין המדבר, אלא גם חי צומח ודומם)⁷³, שלכן, "מלך פורץ גדר כו' ואין מוחין בידו"⁷⁴, ועד ש"מאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו"⁷⁵, דכיון שכל מציאותו היא מציאות המלך, הרי ע"י מרידה במלכות מתבטלת מציאותו⁷⁶, וכן הוא גם בנוגע לענין המלוכה למעלה, שמציאותם של כל הנמצאים היא "אמיתת המצאו"⁷⁷, וענין זה נרגש בר"ה.

ומובן גודל ריחוק הערך בין כל השנה כולה, שאז עסוק יהודי עם

(73) ראה גם תו"מ ח"מ ע' 17. וש"נ.

(74) פסחים קי, א. וש"נ.

(75) חגיגה ה, ב.

(76) ראה גם לעיל ריש ע' 212. וש"נ.

(77) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת.

(68) של"ה שסו, א. הובא באוה"ת נ"ך

דה"א ע' תשי. ועוד.

(69) ראה לקו"ש ח"י ע' 104. וש"נ.

(70) תהלים לג, יט.

(71) לקו"ת שה"ש יד, ב.

(72) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

עניני העולם, שנמשכים משם אלקים, בגימטריא הטבע⁷⁸, לגבי חודש תשרי, שבו קשור יהודי עם מדריגת האלקות שלמעלה אפילו משם הוי', כמ"ש⁷⁹ "לפני הוי' תטהרו", ובלשון חז"ל⁸⁰: "לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים", שענין זה מעורר את ענין התענוג — "אשריכם ישראל"⁸⁰, ומביא לריבוי שמחה כו'.

ומזה מובן, שכדי לעזוב את כל עניני חודש תשרי, ולירד לעסוק ולפעול בעניני העולם, יש צורך בתנועה של "מסירת נפש"!

י. וע"ד הסיפור אודות המס"נ של רבינו הזקן⁸¹, שניתק את עצמו מדביקותו באלקות במעמד ומצב ש"עמך לא חפצתי"⁸², כדי לעשות ליהודי טובה בגשמיות.

והגע עצמך: רבינו הזקן ידע שנשמתו היא נשמה דאצילות⁸³, שירדה למטה, בכדי לגלות ולסלול את הדרך החדשה של חסידות חב"ד, כך, שידע שהכוונה היא לפעול למטה כו', ואעפ"כ, הי' זקוק לענין של מסירת נפש כדי לנתק את עצמו מדביקותו כו'.

ודוגמתו בכאו"א מישראל, שכאשר צריך לנתק את עצמו מעניני חודש תשרי, ולירד לעסוק בעניני העולם כו', הרי זה אצלו ענין של מסירת נפש.

יא. ובנוגע לפועל:

ברור הדבר שהעבודה בעניני העולם במשך כל השנה כולה צריכה להיות מתוך שמחה, כאמור לעיל שיש להמשיך השמחה על כל השנה כולה, אבל, ביחד עם זה, צריך להיות נרגש גם שזהו ענין של מס"נ, שמנתק את עצמו מכל הענינים הנעלים של חודש תשרי (שהרי בלאה"כ אין זו מס"נ), ויוצא לפעול בעולם; וענין זה (ההרגש שזהו ענין של מס"נ) מתבטא גם בכך שמזמן לזמן מתעורר אצלו רגש של געגועים לחודש תשרי.

וכפי שסופר פעם בארוכה⁸⁴ אודות החסיד שנשאר בבית־הכנסת

81 לקו"ד ח"א מה, רע"א.
82 תהלים עג, כה. וראה סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלח, סע"א). — נתקן ב"היום יום" יח כסלו.

83 סה"ש תש"ו ע' 6. וש"נ.

84 תו"מ חל"ב ע' 112.

78 פרדס שי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו (ד"ה והמרגיל — קכא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. ועוד. תניא שעהיוה"א רפ"ו. ובכ"מ.

79 אחרי טז, ל. וראה לקו"ת אחרי כו, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

80 משנה סוף יומא (פה, ב).

במוצאי יוהכ"פ וניגן במשך כל הלילה "אנעים זמירות" ... והיינו, שגם לאחר יוהכ"פ, במוצאי יוהכ"פ, נמשכו אצלו עניני יוהכ"פ, כפי שהדבר בא לידי ביטוי ברגש הגעגועים כו'.

ואע"פ שלא כל אחד יכול להידמות לחסיד הנ"ל, הרי אצל יהודי, כל דבר טוב, יש בו שמץ מנהו, ועד שאפילו לגבי מדרגת משה רבינו מצינו ש"שמץ מנהו" .. מאיר לכללות ישראל כו" ⁸⁵, באופן גלוי בנוגע לעבודה במעשה בפועל ("לעשותו" ⁸⁶).

ובנוגע לענינינו — שאצל כאו"א צריך להיות רגש של געגועים לחודש תשרי, וביחד עם זה, צריכה להיות העבודה במשך כל השנה כולה מתוך שמחה ⁸⁷.

* * *

יב. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה והי' מידי חודש בחדשו וגו'.

* * *

(87) חסר הסיום (המור"ל).

(85) תניא פמ"ד.

(86) נציבים ל, יד.

הוספה

בי"ה, ח' סיון תשי"ט
ברוקלין

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח סיון, מלא קושיות על כל גדותיו ובהם כאלו שלכאורה לא מעלה ולא מוריד בענינו הוא, ז.א. באותן הענינים שלאמיתתן הן הן הענינים שלו, ובפרט שהעיקר חסר במכתבו, האם יש לו קביעות עתים בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, והרי הכרח הוא בפרט בדורנו זה, ולא עוד אלא שצריך להזכיר על הענין שלמד שלש פעמים בכל יום, וכפס"ד מפורש בשו"ע או"ח סי' צ"ח סעיף א', דיחשוב קודם התפלה כו' מרוממות האל יתעלה

מובן שכסגנונו במכתבו האמור, יוסיף עוד קושיא על קושיותיו, איך מקיימים פס"ד זה, אותן שאין לומדים חסידות, – אלא שקושיא זו צריך לשאול אצלם ולא אצלי, והרי פסק דין האמור ברור הוא, שצריך לחשוב קודם התפלה מרוממות האל יתעלה, וענין מחשבה זו פשיטא, שאין ענינה בהעברה בעלמא במחשבתו, אשר האל יתעלה מרומם הוא, אשר מהעברה בעלמא במחשבתו לא יבוא לכובד ראש ולהכנעה, שזהו יסוד הפסק דין לזה וכו' כמצוין שם לתלמידי רבנו יונה פרק אין עומדין, וכנראה במוחש בסגנון הכתוב, מבשרי אחזה אלקה, ויודע בעצמו ואצל אלו שישאל, האם ביום שקבל מכתבי קודם תפלת היום חשב ע"ד האמור ופעל זה כובד ראש והכנעה או לא, ועד כמה מוכרח הענין, מובן ג"כ מסגנון המשנה, אין עומדין להתפלל אלא וכו' עיין מנחות פ"ג ע"ב תוס' ד"ה מתניתין.

ובטח ימלא ע"ד קביעות עתים האמור במכתבו הבא.

ובמ"ש איך לחלק זמן הלימוד דנגלה דתורה ופנימיות התורה, – בימות החול שני שלישים נגלה ושליש בפנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, ועיין קונטרס עץ החיים פרק [כ"ב] לכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע.

בשאלתו, באם יכול לשנות נוסח התפלה לנוסח האר"י וכן עדי"ז בהנוגע לתפילין, – מובן שיכול הוא ובלבד שתהי' לתמידות, וכמבואר בשו"ת שיש לשנות מנוסח אשכנז לספרד ומספרד לאר"י, אבל לא להיפך, עיין שו"ת מנחת אלעזר חלק א' סי' [י"א].

בשאלתו וכנראה גם זה מכניס בסוג הקושיות שלו, שרבנו הזקן קרא עצמו נכד הבעש"ט – עדיפא מזה הי' לו להקשות, שקרא אלישע לאל"י אבי, אף שאביו הי' שפט, ונקבע הדבר בתנ"ך.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

א

בסגנון הכתוב, מבשרי אחזה אלקה: איוב יט, כו. לשנות נוסח התפלה . . בהנוגע לתפילין: ראה גם אג"ק חכ"ז אגרת ט'תרפז, ובהנסמן בהערות שם. חכ"ז אגרת י"ב (ריש ע' לא).

שרבנו הזקן קרא עצמו נכד הבעש"ט: נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1136. וש"נ. שקרא אלישע לאל"י אבי . . ונקבע הדבר בתנ"ך: מלכים"ב, ב, יב.

ב

בי"ה, ט' מ"ח תשי"ב
ברוקלין

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"י וכו'
מוה' יוסף דב שיחי קאסטעל

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו הראשון מאה"ק ת"ו. בו כותב, אף כי בקיצור הכי נמרץ, מהסתדרותו שם.

ויהי רצון שימלא השי"ת משאלות לבבו לטובה, שיוכל לעסוק בתורה ועבודה במנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ולעלות בהם מחיל אל חיל, וכפס"ד תוה"ק תורת חיים.

ובודאי למותר לעוררו, שאם בחו"ל נצטוה כל אחד מבני ישראל על לימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלה בתורת החסידות, עאכו"כ באה"ק ת"ו ובירושלים עיה"ק ת"ו פלטרין של מלך מה"מ הקב"ה. והאריכות בזה לדכותי, בודאי למותר הוא ורק להוסיף שכיוון שנצטוינו ע"ז בודאי שהאפשריות מלאה נתנה למלאת הצווי במילואו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור וגם בעסקנותו בהפצת המעיינות חוצה ובפרט שהרי נמצאים אנו בשנת המאתים להסתלקות הילולא של הבעש"ט

מ. שניאורסאהן

ב

מהעתקה.

מחיל אל חיל, וכפס"ד תוה"ק תורת חיים: תהלים פד, ח. וראה שו"ע אדה"ז או"ח רסקנ"ה.

וש"נ.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד לוי יצחק שיחיו

ליום הולדתו השלישי, ולרגל ה"אָפּשערעניש" שלו

ב' מרחשון, ה'תשע"ג

ולזכות אחיו ואחיותיו

מנחם מענדל, חנה, אסתר, חי' מושקא ורחל שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שלמה חיים וזוגתו מרת מיכל שיחיו פלס

ולזכות זקניהם שיחיו